

سوال: بیٹھ لکھ سنا دیا اتے نوٹ لکھو۔

(الف) لوری

(ب) غزل

لوری

لوریاں صدیوں توں ہم ہرگز تے باقی دنیا دی ثقافت دا حصہ رہی ہے۔ خصوصاً پنجاب وچ لوری توں اک خالص اہمیت حاصل اے۔ لوری نہ صرف بچے توں سلاں، وراون، تے جگان و واسطے استعمال ہوندی اے بلکہ اخلاقی، اقوال، مذہبی رجحانات، تے ثقافتی روایات توں اگلیاں نسلوں چے منتقل کرن دا وی ذریعہ ہے۔ مسلماناں وچ بچہ آذان دی آواز توں بعد جیڑا گیت سنا اے اوہوں لوری ہی ہوندی اے۔

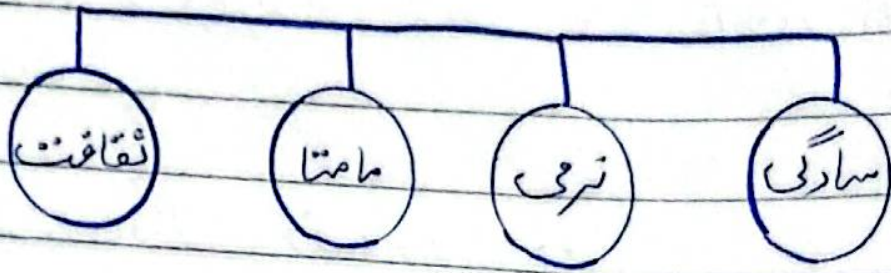
* لوری دی تعریف:

سارے لوک گیتاں وچوں لوری بنیادی، سہل، تے مدھر تے من موہنا گیت اے۔ ایس دا تعلق ماں، وڈی بھین، دادی تے نانی نال اے۔ لوری دی تعریف ایسراں اے:

”بچے دی ماں، وڈی بھین، نانی یا دادی گود وچ لے کے نکلے نال توں سوان، لہر جان لئی تے اڈی، پئے نال توں بہلان لئی، پتھان نال پھانڈی مار کے جیڑے لوک گیت گاتیاں نیں اوہ لوری اکھواترے نیں۔“

* لوری دی خصوصیات:

لوری دیاں مختلف خصوصیات نیں جیڑیاں مختلف ادوار تے مختلف ملکاں جے اک جیسیاں نیں:

* پنجاب دی لوری:

شاعری کسے دی معاشرے دی جیونری جاگرای
 تصویری بیونری اے۔ پنجاب دی معاشرت وی لوری
 وچوں جھلک دی اے۔ امیر گیت ہر فہم بالوں چھپ
 کران، پہلاں تے سواون لئی ای نہیں بلکہ ایہدے وچ
 صحت تے روشن مستقبل لئی تیک تمناں تے سدھراں دا
 اظہار وی کیتا جاتا اے۔

”دنیا داسب توں مٹا گیت اوہ لوری اے

جیڑا ایس جمن توں قوراً بعد اپنی ماں دے

مونہوں سننا شروع کر دے اے۔“

(بالزاک)

انگریزی زبان وچ لوری نوں "Lullaby" بویا

جاندا اے۔ امیر ایس گل دا ثبوت اے مغربی دنیا وچ وی

لوگ ایس نوں مندے نیں۔

پوری دے مختلف موضوعات

داوی

لوپیاں وچ ملن دے بچائی جذبات و احساسات، معاشرتی روپ تے مشابوے نجرے توں علاوہ مذہبی، سیاسی، اخلاقی، سیاسی، معاشی تے اقتصادی موضوعات وی ڈھیر سارے نیں۔

1. مذہبی رنگ دی لوپیاں:

مذہبی رنگ دیاں لوپیاں ولوں بچیاں لئی دعاواں تے نیک تمناواں ہوندیاں نیں تے اوہناں توں ہر طرف دی مشکل تے بیماری توں بچان لئی رب سوچنے کوں خیر منگنی جماندی اے۔ ونکی ویکھو:

اللہ توں والی توں
داتا ای تے پالیں توں

2. معاشی رنگ دی لوپیاں:

پنجاب دی زیادہ تر آبادی پنڈاں دی رہن والی اے تے انہاں دا ذریعہ معاشرے مال ڈنگر رکھنا اے۔ پنڈاں دے ایہ لوگ دھرتی وچوں اناج پیدا کر دے نیں۔ تے اپنے ٹیر پیرول، ملک و قوم توں علاوہ ہور کئی لوکاں دے معاش داوی ہزولست کر دے نیں۔ ایس لئی کنگ دا ذکر بہت سارے شعراں وچ ملدا اے:

۱۔ اکھر اکھر باوے دا
 باوانگک لیاوے گا
 باوی بیجی تھٹے گی
 ماں یونیاں وٹے گی
 باوی من پکاوے گی
 باوا بیٹھا کھاوے گا
 گا کا کھر کھر بیٹے گا

(3) رشتیاں ناٹیاں دی لوریاں:

ماں لوری دے راپس بال توں رشتیاں ناٹیاں نال وی
 متخارف کرو اتدی اے۔ تاں جے بچہ جیسی ورج ای اپنے
 رشتہ داراں توں مانوس ہو جاوے۔

۲۔ لال نوں لوری دیواں
 شوچا میریا پتیا
 نانکیا نوں جاوے گا
 جھگا جی لیاوے گا
 تانی دتاں گیبو
 جیوے لال دا پیو

(4) مستقبل ٹی امیر دی لوریاں:

ماں بچے توں لوری دیندی ہوئی خیالاں ورج اوپرے
 جوانیوں تے سیرے گا نے بحسن دی خواب ویکھن

لگ بھری اے۔ اصل وجہ ایہ ماں دے اوہ جذبات نیں
جیناں دا آپ بہارے اختیار لوریاں وجہ ہوندا رہندا اے:

اللہ اللہ توں
بتر کھوہ لے توں نہ
دھیاں توں لے گئے ہور
بڑھا بڑھی الویل بیٹھ
بیٹھن جیویں چور

(5) کڑیاں لوری:

لوری عام طور تے منڈیاں دا گیت اے۔ کڑیاں لہرایا
دھن اے ویایو کے پر لے گھر لڑ جائیاں نیں۔ حر کنہ منڈے
ماپاں داسہارا بندے نیں۔ ویکھو نی دی، تعریف مگروں تعلیم
حاصل کرن توں کچھ سلاہیا گیا اے:

بچی میری رانی اے
لاڈو بڑی سیانی اے
روز بڑھن توں جاندی اے
لڑھ کے گھر مڑ آندی اے

* لوری دے نفسیاتی پہلو:

ماہرین نفسیات دے مطابق لوری
دے بچے دے دماغ اتے مثبت اثرات دیکھ گئے نیں۔

ماں دا چنگی آواز جے بچے نوں گاگا کے مانوس کرنا بچے نوں
 محفوظ احساس پیدا کر دے۔ ماں دا بار بار بچے نوں اک
 جیسی گل کہنا جیڑا اور دھ واسطے نصیحت دا کم کر دے بچے دے
 دماغ دے خلا کھول دیندے اے۔

جذباتی نااطما منسود کرنا

زبان نئے سماعت دی، ترقی

تخیل، بچے اضافہ

منہراج دی تنظیم

سوشل اشارے سکھنا

مکڑی، گل ایمر کہ لوری گیت بالوں ٹی ماں دے پیار دے انطیاد
 دا دو جانناں اے ایمر گیت ماں دے سچے جذبے تے بھین دیاں
 پاکیزہ سرھراں دا لفظی روپ اے۔ ایمر گیت سڑے کول
 اجیسی بونجی اے جہدے اتے ساناں مان کرنا چاہیدا اے۔